

Ψήφισμα για την επαναφορά της Κοινωνιολογίας και των Μαθημάτων Κοινωνικών Επιστημών στο Λύκειο

Η Συνέλευση του Τμήματος Κοινωνιολογίας Σχολής Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κρήτης στην 387^η τακτική συνεδρίαση στις 17/5/2023 ψήφισε το παρακάτω κείμενο:

Με το από 01 Μάϊου 2020 Ψήφισμα, οι διδάσκοντες και οι διδάσκουσες του Τμήματος Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης είχαμε εκφράσει τον προβληματισμό μας για την πρόθεση του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων (Υ.ΠΑΙ.Θ.) να αφαιρεθεί ανατιολόγητα σειρά μαθημάτων κοινωνικών επιστημών, καθώς και το Μάθημα της Κοινωνιολογίας ως εξεταζόμενο μάθημα στις Πανελλαδικές εξετάσεις, επισημαίνοντας την απουσία επιστημονικής τεκμηρίωσης και σχετικής επιχειρηματολογίας από την πλευρά του Υ.ΠΑΙ.Θ.

Επισημάναμε τότε ότι η αφαίρεση αυτή φέρνει, για ακόμα μια φορά, στο προσκήνιο τη μακρόχρονη παθογένεια αποσπασματικών πολιτικών στο χώρο της εκπαίδευσης, οι οποίες μόνο σύγχυση και ανασφάλεια μπορούν να προκαλέσουν στη μαθητική και εκπαιδευτική κοινότητα.

Παρατηρήσαμε, επίσης, ότι η κοινωνιολογική παιδεία μπορεί να εξυπηρετήσει μια κρίσιμη διαδικασία κοινωνικής μάθησης, προκειμένου οι σημερινοί νέοι και νέες να γίνουν συνειδητοποιημένοι και ευαισθητοποιημένοι πολίτες με δημοκρατικές συνειδήσεις, ώστε να κατανοήσουν κρίσιμα προβλήματα του κόσμου της ύστερης νεωτερικότητας, όπως η φτώχεια, ο κοινωνικός αποκλεισμός, η ξενοφοβία, ο ρατσισμός, οι έμφυλες διακρίσεις, η διάδοση ψευδών ειδήσεων και θεωριών συνωμοσίας, η αυταρχική διακυβέρνηση, η κλιματική αλλαγή και τα ψηφιακά χάσματα.

Με τη με αριθμό 1972/2022 απόφασή του, το Συμβούλιο της Επικρατείας (Σ.τ.Ε.) έκρινε ότι «η επιλογή των αντικειμένων διδασκαλίας στα ωρολόγια προγράμματα, όπως και η συνολική οργάνωση της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, θα πρέπει να γίνεται με επιστημονικά και παιδαγωγικά κριτήρια, ώστε να τεκμηριώνεται ότι οι νέες ρυθμίσεις είναι ορθολογικές και όχι περιστασιακές, αποσπασματικές και εξυπηρετικές άλλων σκοπών, μη σχετιζόμενων με τις απορρέουσες από το Σύνταγμα για την ορθολογική οργάνωση της Δημόσιας Διοίκησης αρχές».

Το Σ.τ.Ε. έκρινε επίσης ότι: «κατά την επιλογή των αντικειμένων διδασκαλίας δεν θα πρέπει να παραβλέπεται ότι η παιδεία αναγορεύεται από τον συνταγματικό νομοθέτη σε βασική αποστολή του Κράτους, μεταξύ δε των σκοπών της συγκαταλέγονται η ηθική, πνευματική, επαγγελματική και φυσική αγωγή των μαθητών, και ιδίως η διάπλυσή τους σε ελεύθερους και υπεύθυνους πολίτες, σκοπός στενά συνυφασμένος με το φιλελεύθερο και δημοκρατικό πολίτευμα που καθιερώνει το Σύνταγμα»

Ακολούθως, αποφασίστηκε η ακύρωση της απόφασης του Υ.ΠΑΙ.Θ. κατά το μέρος όπου τα ωρολόγια προγράμματα περιορίζουν ή καταργούν τη διδασκαλία των μαθημάτων γενικής παιδείας «Πολιτική Παιδεία» στην Α΄ Λυκείου και «Σύγχρονος Κόσμος: Πολίτης και Δημοκρατία», αντίστοιχα, στη Β΄ Λυκείου και μάλιστα σε χρόνο κατά τον οποίο και η διδασκαλία της Κοινωνιολογίας έχει αφαιρεθεί εντελώς από τα ωρολόγια προγράμματα του Λυκείου, καθώς αφίστανται από τις εκτιμήσεις του νομοθέτη του Ν. 4186/2013, ο οποίος, κατά την Αιτιολογική Έκθεση του νόμου αυτού, είχε θεωρήσει αναγκαία την ενίσχυση της διδασκαλίας μαθημάτων πολιτικής παιδείας, ως μέσο για την προφύλαξη των νέων από φανατισμούς, πολιτικά πάθη και ακρότητες, καθώς και για την προβολή των αξιών της Δημοκρατίας και της κοινωνικής συνοχής που διέρχονται κρίση.

Με το παρόν ψήφισμα, οι διδάσκουσες και οι διδάσκοντες:

Αφενός, εκφράζουμε την ικανοποίησή μας για την ακύρωση του περιορισμού ή κατάργησης των μαθημάτων «Πολιτική Παιδεία» και «Σύγχρονος Κόσμος: Πολίτης και Δημοκρατία», αντίστοιχα, και καλούμε το Υ.ΠΑΙ.Θ. να συμμορφωθεί με την απόφαση του Σ.τ.Ε., ως έχει συνταγματική και θεσμική υποχρέωση, επαναπροσδιορίζοντας αυτά τα μαθήματα στο ωρολόγιο πρόγραμμα μαθημάτων του Λυκείου.

Αφετέρου, συνεχίζουμε να θεωρούμε επιβεβλημένη την επαναφορά του Μαθήματος της Κοινωνιολογίας στην Τρίτη τάξη του Λυκείου, επανασημειώνοντας ότι η κοινωνιολογική επιστήμη συμβάλλει στη συνειδητοποίηση της σχέσης του Εγώ με το Εμείς και της προσωπικής βιογραφίας με διαδικασίες της ευρύτερης κοινωνίας (C.W. Mills) και, έτσι, βοηθά στην κατανόηση της κοινωνικής οργάνωσης, των κοινωνικών θεσμών και του κοινωνικού μετασχηματισμού σε έναν ταχύτατα μεταλλασσόμενο κόσμο που μασιτίζεται από ποικιλόμορφες κρίσεις (υγειονομική, οικονομική, περιβαλλοντική κλπ.), συνιστώντας απαραίτητο ειδοποιό στοιχείο της εκπαίδευσης που οφείλει να σκοποθετεί ένα σύγχρονο δημοκρατικό σχολείο.

Στη διττή αυτή κατεύθυνση, το Τμήμα Κοινωνιολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης προτίθεται να υποστηρίξει έμπρακτα κάθε συλλογική προσπάθεια, προκειμένου η κοινωνιολογική παιδεία να επανακτήσει την παρουσία της στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, καθώς και τον ρόλο που της αρμόζει στη διαμόρφωση του σύγχρονου δημοκρατικού πολίτη.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος Κοινωνιολογίας

Καθηγητής

Γιώργος Τσιώλης